

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Mediolanensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66469](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66469)

P R O V I N C I A
MEDIOLANENSIS.

HABITANT in Prouincia Me-
diolanensi locis septem, centum, &
nonaginta de Societate. in Domo
Professa Mediolanensi quinque, &
viginti, in Collegio Brerano octo, &
sexaginta, in Taurinensi viginti, in
Tanuensi triginta, in Comensi duodecim, in Vercellen-
si sex, in Domo Probationis Aronensi viginti. Ad So-
cietatē sūt adiuncti quatuordecim. Morte erepti tres;
in his P. Antonius Pignolatus Comensis Collegij Re-
ctor, qui veluti praesentiens, id quod accidit, fore ni-
mirū vt ipse breui vita decederet, diebus aliquot ante
diligenter se ad mortem comparauit; Deumque roga-
uit, vt celeri aliquo mortis genere de vita tolleretur.
haud irritae preces: Pascilibus enim ferijs cū animo,
corporeque valeret, subito morbo correptus, semihora
post extinguitur.

DOMVS PROFESSA
Mediolanensis.

Mediolani letissima fuit hoc anno rerum spiri-
tualium messis; plurimique à grauissimis scele-
ribus ad Christianos mores, vitamque traducti; vnus
etiā hereticus cum Ecclesia reconciliatus. Quidā qui
Sacerdoti vulnus infllexerat, inductus à nostris est,

ut excommunicationis, qua se ipsum obstrinxerat, pu-
 blicam absolutionem, penitentiamque subiret: quod
 ut faceret, neque alius quisquam ab eo, neque adco
 ipse ab se potuerat impetrare. Mulier quaedam, quæ
 à prima ætate turpitudinis causa fuerat abducta, no-
 strorum consilijs non modo flagitiosam illam vitam
 reliquit, sed etiam piam, religiosamque secuta, in ea
 laudabiliter perseuerat. Eadem quoque opera mere-
 trix publica ad legitimas nuptias, & insignem morum
 mutationem reuocata: Mulierculisq. alijs duabus præ-
 cisa peccandi facultas, & in tuto, honestoque loco po-
 sita. Vir nobilis pellicem, quam uxori induxerat, à se
 eiecit, & cum uxore in gratiam redijt. Iuuenes duo
 non ignobiles cum virgines totidem matrimonij spe,
 alijsque pollicitationibus, ad id quod ipsi volebant, in-
 duxissent, expletaq. libidine, quod spondidissent non
 facerent; nostrorum auctoritate, & ij pactum serua-
 runt, & incendium, quod ex ea iniuria extitisset, matu-
 re oppressum est. Alius cum annos multos confessio-
 ne esset abusus, ea demum facta, tantam animo coepit
 lætitiã, ut Deum precaretur, ut quam primum vita
 decederet: vix horæ duodecim ab ea precatione inter-
 cefferant, omnibusque stupentibus vita ille sanctissi-
 me functus est. Duo qui antea nostrae Societati ini-
 quiores videbantur, ex calumniatoribus mirifici facti
 sunt laudatores; eique iam ipsi Sacerdoti, cui præci-
 pue erant infensi, peccata crebro confitentur. Quin-
 que rebus secularibus nuncio remisso, alij ad alias re-
 ligiosorum familias se contulerunt. Virgines octo Cœ-
 nobio, perpetuæque virginitati se ipsas dedicarunt.

Adolescens

Adolescens honesto loco natus, moribus tamen minus commodis, facta generali confessione tantam morum facilitatem, ac religionem induit, ut eius vitæ consuetudo omnibus admirationi, exemploq. esset: ad extremum etiam Capuccinorum religionem coepit meditari. sentit hoc mulier perdiues, ac nobilis, quæ adolescentem perditæ amabat, eiusque coniugium spe præceperat; omnique artificio ab ea cogitatione adolescentem auertere conatur. mittit munera plurima, maximaq. ad eius animû sibi conciliandû; viros grauissimos submittit, qui matrimonij mentionem faciant; ipsa honoris se illi omnium liberam possessionem daturam pollicetur. Vbi hæc nihili facere præ animi sui salute adolescentem videt; animo ægra, amoreque sæuo faucia, ut inquit ille, mortem sibi in media consciscere statuit. Iam quartum diem sine vlllo cibo traduxerat mulier, cum adolescentis confessarius, aduocata ad se muliere, iussit eam bono animo esse, fore ut adolescens religionis consilium in aliud fortasse tempus differat (id enim ut saltem sibi concederetur, mulier petebat) ipsa interea sacram confessionem frequentaret, suasq. in Deo spes omnes collocaret. Quid multa? confessionis sacramento, sic ardor ille insanus mulieris deferbuit, ut suimet ipsam puderet; veniaq. furoris petita, vltro faceret adolescenti religionem ingrediendi potestatem. Adolescens ea cura, molestiaque liberatus alacer, & expeditus ad Dei famulatum euolauit. Inter multos constituta pax est, ac discordiarû sublatæ occasiones, præcipue inter viros nobiles duos, ex quorum inimicitijs graue ciuitati scandalum imminebat. Tribus gladij
sunt

sunt extorti de manibus, quos in inimicos iam strinxerant: tertius etiam aduersarium conuenit, omnesque iniurias illi condonauit. Familia quædam, quæ domesticis seditionibus laborabant, ad mutuam sunt concordiam reuocata. Tres fratres, materque cum annos tres turpiter inter se litigassent, nostrorum interpositu in gratiam rediere. Mulier ob mariti cædem eam conceperat desperationem, ut mensibus septem in cubiculo inclusa, lacrimis, ac mærore se ipsam conficeret: tandè cum ad nostrum templum venisset, confessionemque generalem fecisset; sic omnis illa nubes doloris dissipata est, ut plane alteram se mulierem esse confiteretur: itaque se rerum spiritualium studio dedit, ut octauo quoque die expiatis rite criminibus Christi corpus cum vniuersa familia suscipiat. Solent etiam nostri præsto esse iis, qui capitis damnati ad supplicium deducuntur: quo in genere id in primis accidit ad Dei gloriam insigne. Cum enim quidam propter homicidium in carcerem esset coniectus, vi tormentorum multos familia nobilissimæ viros eius rei cõscios, auctoresque nominauerat, qui rebus suis timentes, hominem, ut confessionem illam retexeret, grandi pecunia sollicitabant: factionis similiter aduersæ principes, ut in ea confessione persisteret, immani sponcione contra licitabantur; adeo ut miser eo etiã tempore, quo ad supplicium ducebatur, valde esset anceps vtrã in partem se daret. Et quoniã reum in nostri Sacerdotis potestate futurum partis vtriusque principes videbãt, qui eum in extremo illo tempore confirmabat; ideo ipsum quoque magna pecunia tentarunt: verum, Deo bene iuuante, ita rem totã egit. Pa-
ter,

ter, ut neque officio ipse suo deesset, & ab utraq. factione gratiam iniret. Eadem caritatis officia præstiterunt ijs, qui in publico valetudinario sunt; à quo officio nonnullæ magistrorum illius domus suspiciones nostros adhuc prohibuerant: nunc autem ultro ab ijs inuitamur, ut in ægros ea, quæ nostræ Societatis propria sunt, exhibeamus. Sacrarum Virginum monasteria confessionibus, concionibusque plurimum nostris iuuerunt, duo potissimum, quorum virgines decretis quibusdam Boromæi Cardinalis ita furebant, ut monasterium (quemadmodum ipsæ virgines loquuntur) demonum sedes videretur, cum enim generali confessione omnes à duobus de nostris essent expiatae, ad incredibilem quandam animi tranquillitatem rediere, sic, ut gratias nobis agere non desistant. Idem fructus ex alio monasterio perceptus, ad quod confessionum causa de nostris duo sunt à Cardinali missi. Atque initio quidem nostri Monialibus erant suspecti, postea suspicio omnis in summam obseruantiam, & amorem cessit. Quam ad rem momenti plurimum attulit quædam ex eo numero, quæ cum in leuem morbum incidisset, purgatis totius antea vitæ criminibus, monasterij magistram, aliasque moniales ad se vocauit; eisq. exposuit quanta animi iucunditate fruereetur, quamque sibi à nostro Sacerdote satisfactum esset: Deumque precata est, ut ea præparatione animi vita discederet. mirum dictu. sexta hora post, cum Moniales ceteras ad religiosum officium, Societatemque complectendam fuisset cohortata, spiritum Deo reddidit.

C O L L E G I U M B R E R A N U M .

IN Collegio Brerano rerum spiritualium, & scho-
lasticarū fructus præclare constitit. tametsi enim
ex ea partitione munerum, quæ superioribus annis fa-
cta est, Domus Professa spiritualia proprie curat: ta-
men eorum etiam magnam partem Collegium suscipe-
re cogitur, tum propter ciuitatis ipsius magnitudinem,
tum vero quia cursus ille ciuiū clarissimorum, qui ad
hoc templum propter ipsius antiquitatem, nobilitatē-
que fuit, non tam facile aliò potest auerti. Itaque sin-
gulis diebus festis magna nobilium confitentium, &
communicantium frequentia cernitur. Christiana etiā
Doctrina tradita; concionesque tum in carcere, & xe-
nodochijs, tum in monasterijs, alijsque Sodalitatū ora-
torijs habitæ. Quadragesimæ tempore in vicina oppi-
da concionam causa iuere nonnulli; in quorum vno
atroces inimicitie Coadiutoris vnius opera sedatæ
sunt, quas viri grauissimi nunquā potuerant. In alio
oppido mulieres duæ ab impura, meretriciaq. vita
sunt extractæ. Quidam de nostris in patriam valetu-
dinis causa profectus, controuersia inter fratres duos
composuit, quæ nisi mature sublata esset, cum eorum
caussa populus esset diuisus, periculum erat, ne pars
cum oppidi parte confligeret. Scholæ adolescentium
numero, nobilitateq. florent maxime: earum existima-
tionem auxit plurimum specimen quoddam, quod in
translatione quinque SS. Episcoporum Simpliciani,
Geruntij, Benigni, Ampellij, Antonini; Martyrumq.
trium Sisinnij, Martyrij, & Alexandri, Collegium
sui

sui ingenij, ac Doctrinæ dedit. Cum enim dies sanctissimis reliquijs transferendis dicta esset, totaque vrbs preciosis aulais circumuestita, cereis accensis colluce-
ret, hymnis, canticisque personaret; nostri faciem Col-
legij vniuersam carminibus, emblematisque argumen-
to, metroque vario exornarunt. ea res ob sui elegan-
tiam, & apparatus omnium in se oculos, animosque
ita conuertit, vt hominum doctissimorum iudicio vel
præcipuum celebritatis illius fructum retulerit. Quã
eandem ingenij, & comitatis laudem nostri retulerunt
ex ijs carminibus, quibus Dominicanorum Generalẽ
vita functum, fratrum ipsorũ rogatu laudarunt. Hoc
etiam anno cœpere nostri Doctoratus gradum (vt vo-
cant) conferre, eoque fratres germani duo è Veneta
nobilitate primi sunt coonestati: quæ actio tum ob sui
nouitatem, tum quia adolefcẽtes clarissimo loco erãt,
summa nobilissimorum hominum frequentia est cele-
brata. Schola casuum conscientie magno auditorum
numero frequentatur; ita vt Cardinalis eius fama
permotus, Clericorum suorum Seminarium, quam Ca-
nonicam vocant, ei voluerit interesse. E nostris audito-
ribus in Societatem sunt adscripti tres; qui eam ob
causam multa sunt passi ab suis: omnia tamen in ma-
ximam Dei laudem tandem cessere. horum vnus parẽ
tes initio, vt sit, ipsius consilio repugnantes ita ratio-
nibus conuicit, vt ad gratias ob eam rem Deo agendas
ipsi cũ familia vniuersa communicarent. mater etiam
cum in Collegium vna cum cæteris liberis venisset,
sumpto iterum Christi corpore, eum Deo animo liben-
ti obtulit. Alter Ticino clam parentibus ad Noui-

D tiatum

tium fugerat, quem pater cum fratre, & patruo insecutus, ut eum à proposito auerterent; ita primo congressu commoti sunt, ut eius consiliū vehementer laudare inciperent, domumque reuersi familie mores corrigerent: pater etiam eas litteras, quas ad ipsum filius è Nouitiatu dederat, typis mandauit, & ad consanguineos in varias Italiae ciuitates misit. Tertius post magnum similiter certamen, & Constantiae probationem, cum tandem suis assensum extorsisset, ne qua forte commutatio fieret voluntatis, clam, ne salute quidem matri egrotanti dicta, sine viatico domo aufugit, & ad Nouitiatum contendit.

DOMVS PROBATIONIS
Aronensis.

ARONÆ magnus datur campus, in quo Nouitiarum, qui ibi exercentur, virtus possit excurre. est enim illud oppidum ut à reliquis Ciuitatibus remotum, ita plurimis vicis, pagisque proximum; in quos subinde à Nouitijs, rei christianæ caussa, excursions fiunt. Variæ quoque sacrorum locorum peregrinationes sunt ab eisdem susceptæ; in his duo Varalliū, quod Aronæ vicinum oppidum est, Sacrorum, quæ Hierosolymis visuntur locorum omnium imitatione celeberrimum profecti sunt; quorum alter viri illius loci primarij filius erat. Cum autem in oppidum omnibus incogniti peruenissent; illud totum de more obierunt, eleemosinam tum à cæteris, tum vero à suis emendi-

emendicantes, à quibus agniti non sunt. inde ad publicam hospitalē domum diuerterunt, litterasque patentes domus magistro ostenderunt. Is cum legendi prorsus ignarus esset, litteras ad Nouitij patrum detulit: qui cum lectis litteris, fratris filium in oppidum aduenisse, & in hospitali domo esse intellexisset; ad eū qui litteras detulerat, conuersus, ac mirabundus ita ne? (inquit) Diuus Alexius ad vos diuertit? fratris videlicet filium significabat, qui eo genere humilitatis in patria exercitæ, atque inter suos, Diui Alexij memoriam renouasse quodammodo videbatur. qui autem aderant. D. Alexij nomine audito, neque mysterij quid subesset intelligentes; existimarunt Diuum ipsum Alexium cælo delapsum in hospitali domo habitare. Itaque cum eius rei fama percrebuisset, plurimi cum patruo D. Alexij videndi studio, ad xenodochium confluxere; ad quos noster frater opportunā habuit orationem, eorumque in pauperes, peregrinosque illiberalitatē accusauit: sic enim acciderat, ut cum totum oppidum circuisset, atque à suis eleemosinā petisset; vix pauca quædam panis frustra reperiret; quod etiam illis, populo audiente, exprobrauit. Interea pater de filij aduentu certior factus ad xenodochium cum reliqua familia aduolat; filiumque, adhibito etiam, ut facilius impetraret, Parocho, omnibus precibus orare institit, ut, pauperum domo relicta, se ad paternam conferret. sed frustra: filius enim cum nihil ea de re præcipue in mandatis à Magistro Nouitiorum habuisset, nunquam se ab eo loco dimoueri passus est. quare parentes apud filium

in xenodochio consistere, & cibum capere sunt coacti; quæ res in pauperum vtilitatem non paruum cessit. Cum autem noster frater denuo per oppidum stipem rogasset, lautam ab omnibus eleemosinam tulit, quam totam xenodochio dedit; discedensque tum in suorum popularium ardorem exercendi, deinceps in peregrinos pietatem, tum in agrorum animis exercitæ in ipsos caritatis admirationem reliquit: de quibus vnus, cum sibi grauissime ægrotanti pedes fædissimi abluerentur, sublatis in cælum manibus gratias Deo egit, quod tantam per suos seruos in se ipsum caritatem exhiberet.

C O L L E G I V M I A N V E N S E .

TRigesimus annus est, cum nostri Ianuam venerunt; neque toto hoc tempore certam sedem Societatis muneribus exercendis habere potuerunt. quotiescunque enim id tentarunt, (tentarunt autem sæpissime) tanta semper tempestas contra exoriebatur; vt mallent nostri loco omni carere, quam tanta cum hominum inuidia obtinere. Ecce post tot annos, cum eius rei spem omnem nostri abiecissent, Parochi D. Ambrosii templum (quod templum foro, palatioque proximum ad Societatis ministeria aptissimum est) vltro nostris, si eo migrare vellent, offerunt: Paroeciæ munera aliò se translaturus. Nostri cum Superiorum temporum procellam meminissent, Parochis gratias egerunt; rem tentandam non iudicarunt. instare illi, suo se periculo rem confecturos, omnemque tempestatem
exceptu-

excepturos. quid plura? rem ad senatum deferunt; is constituit Senatores duos, qui rem totam cognosceret, & ad exitum perducerent. itaque cum alio Parochi migrassent, Nostri communi omnium letitia in loci possessionem introducti sunt: id nunc agitur, ut coemptis vicinis ædibus, area templo, Collegioque ædificando magis explicetur. Neque vero defuit de proximis bene merendi occasio: cum enim sit ea ciuitas maritima, fit saepe, ut triremes infectæ morbo illuc appellentes, magnam vim egrotorum hominum in xenodochium exponant, quos omnes confessionis sacramento nostri expiare solent: quamuis præter hæc tempora ad triremes plerumque adeant, ut remigum, cæteræq. turbæ confessiones excipiant. Itum quoque in carcerem est, insigni cum eorum qui detinentur ibi, consolatione, & utilitate. ex ijs quidam cum triremi ad annos decem addictus esset, facta cōfessione, si Confessarius, inquit, iuberet me scelerum luendorum causa totum vitæ tempus in triremi esse; libenti animo hanc ego poenam subirem: atque in carcere adhuc positus ieiunijs sese affligere cœpit pane, & frigida se sustentans: fraudas pecunias reddidere nonnulli; in his vnus aureos trecentos, alter quingentos. Matrōna quædam illustris tantum ex filij vnici morte dolorem cœperat, ut ad insaniam pœne redigeretur; quæ cum nullam animo quietem reperiret, nostrum sacerdotem aduocauit, à quo pristinae sanitati, ac tranquillitati redita est.

Taurini insolitus fuit hominum ad confessionē, communionemque concursus; quæ eadem frequentia in concionibus visa est, quarum frequens auditor fuit ipse Dux, neque loci angustijs, ac multitudine ab ijs retrahi potuit: quin cum aliquando serius ad templum venisset, temploque referto ægre locum inuenisset, postero die prima luce ad templum venit. Instituta fuit annis superioribus nostrorum opera domus, in quam se reciperent mulierculæ, quæ à meretricia vita ad honestatem redirent. cum autem multæ quotidie à flagitiorum cæno extraherentur, neque domus capere posset vniuersas; egerunt nostri cum viris primarijs, vt proximis ædibus coemptis habitatio tota laxaretur. hæ omnes piorum hominum benignitate sustentantur; à nostris vero ad honestam, christianamq. vitam informantur. Publicus etiam carcer frequentatus est, ac præter fructum reliquum institutum est, vt vincti omnes ad preces Deo rite fundendas bis in die conueniant. in Ducis autem valetudinario effectum, vt singulis mensibus confiteantur vniuersi; id quod, plerique etiam faciunt frequentius. Euocatur sæpe nostri ad nobilium confessiones audiendas, iuuandosque eos qui moriuntur. Nonnulli ex ijs qui nostris confitebantur, Christi Domini paupertatem in varijs religiosorum familijs secuti sunt. ex eo numero Matrona fuit quædam nobilis, & opulenta, quæ cum amplas facultates, ac promissa reliquisset, eius consilium ciuitas omnis plurimum probauit, atque suscepit.

xit. Taurini quædam sodalitas est hominum nobilissimorum, quæ ab ea cura, qua pro religionis integritate excubat, fidei catholicæ nomen inuenit. Hæc præcipua causa fuit, ut eam in urbem Societas accerseretur, quare tum grati animi causa, tum ob insignes utilitates, quas illa Dei Ecclesiæ præbet, eam nostri sic tuentur, ut possunt, diligenter. nam præter eam curam, quæ ad christianam doctrinam tradendam conferunt, egenis, mendicisque omnibus prospiciunt, Pietatisque montem, ut uocant, superioribus annis à nostris pauperum gratia institutum administrat; in quam rem hoc anno tria millia, & quadringentos aureos coegerunt. Templi nostri edificatio urgetur strenue; in eam multæ conferuntur eleemosinæ: vnus enim aureos mille ducentos attribuit; alius fortunas suas omnes post mortem relinquere constituit, quæ trecenorum circiter aureorum annum vectigal efficiunt.

COLLEGIUM COMENSE.

Comi Societatis nostræ apud omnes ordines magna existimatio est, magnum nomen. Episcopus enim, & canonici concionatorem, casuumque conscientiam doctorem ut haberent è nostris, summis precibus contenderunt: eorum uterque cum laude, fructuque suo munere est functus. Cum quidam uir nobilis quandam pecuniæ summam dissoluisset, neque ad id probandum, cum aduersarius inficiaretur, testes producere posset, magistratus tamen ratam eam habuit, quod vnus è nostris dixisset, uirum illum esse probum, & peccata crebro solitum nostris confiteri. Eadè sunt religiosorum officia, Dominicanorum præsertim, quorum concio-

nator ea de nostrorum laudibus pro concione dixit, quæ neque illi agnoscerent, neque sine rubore aliquo audire possent. Cum P. Antonius Pignolatus Collegij Rector, cuius initio mentionem feci, in villa subito morbo extinctus esset, neque ciuitatis lege in urbem reduci posset, ut tumularetur; Dominicani vltro suum nobis templum, atque inter suos sacerdotes sepulturam obtulerunt, ac pro eius animæ expiatione, funebre officium rite persoluerunt, Qui capitis damnantur, ij ad mortem fortiter perferendum à nostris confirmantur; ex ijs duo cum ad supplicium ducerentur, tantam contritionem, animique firmitudinem præbuerunt, ut omnes mirarentur. Quidam cum ad falsum in iudicio testimonium dicendum sollicitaretur, neque id ille sine graui detrimento, ac periculo recusare posset; ex altera vero parte religione deterreretur, ancipiti cura distractus ad Collegium consilij capiendi causa venit, Deoque dante ita confirmatus discessit, ut illo conuento, à quo ad scelus impellebatur, præcise negauerit vnquam se tam nefario scelere obstructurum. quare ille rabie quadam incitatus, ita pugnis, calcibusque hominem contudit, ut in eius facie sæda sui furoris vestigia relinqueret; miser autem, cū ægre se ab eius furore expedisset, paullo post ad Collegium redijt, gratias agens, tum nostris de consilio, tum Deo quod dignum se fecisset, qui pro veritate illa perferret: ac millies moriturum se potius professus est, quam scelus vllum in se admissurum. Introducta proxime est consuetudo pueros, puellasque seorsum christianam doctrinam in nostro templo docendi: post quorum catechismum

techismum ad viros quosdam nobiles, ac præcipuæ auctoritatis, priuati de diuinis rebus sermones cum fructu habentur. Mos etiam in ea diœcesi est, vt singulis mensibus ex vicinis oppidis, pagisque presbyteri vniuersi congregentur certo in loco, nodos qui incidunt explicandi, atque inter se conferendi causa. huic congregationi semper vnus aliquis è nostris ipsorum rogatu præest: videnturque presbyteri non parum ex ea re iuuari. Per Quadragesimam singulis Dominicis diebus in vicina loca nostri excurrerunt, in quibus Rosarij, Sacramenti, & Christianæ doctrinæ sodalitates aut nouas instituerunt, aut collapsas restituerunt. Parochi ea quæ sui muneris sunt edocti, inductique vt inter missæ sacrificium concionem ad populum, christianæque doctrinæ explicationem haberent, frequens quoque inter eos sacramentorum vsus inuectus; ita vt multi octauo quoque die crimina expient. tres qui plurimis censuris erant irretiti absolutionem petierunt. Quidam vir scelestissimus à concubinæ consuetudine sese remouit, eamque viuendi rationem exorsus est, quæ maximam omnibus, qui eum nouerant, attulit admirationem. Adolescentes duo cū matrimonij spei ac pollicitatione virgines duas circumuenissent, nostrorum suasu fidem præstitere.

COLLEGIUM VERCELLENSE.

Collegium Vercellense, vt nunc quidem, sui initijs paucos habet de Societate maximis tamen occupationibus distentos. nam, & in æde maxima, & in sacrarum

crarum virginum monasterijs conciones habent, Carcerem officij causa inuisunt, mortique adiudicatos ad supplicij vsque locum comitantur: Conuentui vrbanoꝝ, paganorumq. sacerdotuꝝ pꝛæsident, qui conferendi gratia quæstiones, quæ de officijs incidunt difficiliores, celebratur. Congregationes virorum, ac mulierum nobilium christianæ doctrinæ causa institutæ, nostrorum aduentu, ac pꝛæsentia, longe melius ire cœperunt. Bacchanalibus, vt aliquam ab eorum dierum licentia aberrationem inuenirent nostri, christianæ doctrinæ scholas in disputatione, & dialogo habuerunt, pꝛæmijs donatis ijs, qui se omnium optime gessissent: quæ actio, ob sui nouitatem, puerorumque elegantiam, omnibus qui aderant (aderant autem ex pꝛæcipua nobilitate plurimi) mirifice probata est. Classis humanitatis summis Episcopi pꝛæcibus hoc anno aperta est, habita prius à Mastigro oratione elegantissima.

MISSIO IN SALVTIOS.

IN Salutij sex commorantur è nostris concionatores, cum socijs totidem, qui tractus illius oppida discurrentes, tum integram, incorruptamque religionem conseruant, tum hæreticorum mendacia redarguunt. Illud vero ab omnibus notatum, admirationem merito magnam habet,
post-

postquam nostri in eam regionem profecti sunt, nullum hæreticum factum esse; ex hæreticis vero multos quotidie ad catholicam fidem conuer-
ti. Ac Salutij quidem hoc anno cum Ecclesia hæretici reconciliati sunt quinque: eorum autem qui penitentia sacramentum aut multos annos intermiserant, aut etiam nunquam obiuerant, quinquaginta sunt exceptæ confessiones. In alio oppido, cui Versolio nomen est, constatque tribus fere partibus hæreticorum; conciones insigni cum fructu habitæ sunt, nam hæretici ipsi, qui initio nostris resistebant, in dies magis de furore remittunt, & ad conciones audiendas conueniunt. Vir quidam eius oppidi Princeps, Hæresiarchæ cuiusdam frater, liberis suis potestatem fecit ad missæ sacrificium accedendi. Christianæ doctrinæ tradendæ mos renouatus est, institutis ad varia templa supplicationibus; itaque eius scholæ magnam iam puerorum, ac puellarum frequentia celebrantur. Dronerium oppidum præcipuum est, vallis Mairæ caput, hæreticos habitatores habet fere omnes, in eo duo de nostris concionatores versantur; inter quos ita instituta res est, vt alter in oppido, alter in pagis concionetur: vterque autem ingenti cum populorum vtilitate, & approbatione munus suum executus est, adeo vt quibusdam in locis, quò nostros venturos sciebant, Populus in templo à prima luce ad vesperam vsque præstolarentur, eorumque aduentum festo campanarum pulsæ
signifi-

significarent. Ad Catholicam fidem hæretici conuer-
 si sunt duo, & viginti; in his vnus fœnerator iniquissi-
 mus, qui tamen magna omnium admiratione, quæ
 fraude acquisierat, omnia cumulate reddidit. Drone-
 rij hæreticus quidam fuit, vir ditissimus, sui erroris
 in primis tenax, & studiosus, nostrorum aduersarius
 capitalis, quo vita functo vxor, et filia nostrorum ora-
 tione permotæ ad catholicam religionem redire con-
 stituerunt. nec defuit Dæmon qui rem impedire co-
 naretur: consanguinei enim puellam Matre inuita, ac
 renitente hæretico cuidam volebant collocare; iamq.
 à Governatore impetrauerant, vt filia matri erepta
 sibi traderetur. Mater ignara quid ageret, ad nostros
 consilij caussa venit; ac de eorum sententia filiam in
 area inclusam ex oppido clam exportandam curauit,
 tantisper dum hæreticorum furor mitigaretur: ac
 paullo post catholico viro illius oppidi primario filiam
 occulte in matrimonium tradidit, qui facile sua aucto-
 ritate, atque opibus, tumultus hæreticorum compres-
 sit. Coniuges duo hæretici, multisque flagitijs inqui-
 nati, cum à nocturno dæmone plurimum vexaren-
 tur, purgatis criminibus, abiecta que hæresi, ea mole-
 stia liberati sunt.

In Ducis Sabaudiaë vallibus, quæ multæ sunt, atq.
 hæreticorum refertissimæ, alij duo de nostris concio-
 natores versantur, qui ad Ecclesie gremium vnus,
 & quadraginta hoc anno traduxerunt: intellectumq.
 est Angronienses hæreticos, quorum regionem Val-
 densium hæresis ante annos trecentos occupauit, de
 suæ iam religionis veritate dubitare. *Ministri pote-
 statem*

statem hæretico cuidam dederant, priore uxore adultera dimissa, alteram ducendi. Cum autem eo nomine in iudicium apud catholicum magistratum vocaretur, hæretici pro eius, suaque defensione libellum cōscripserunt, quo ostendebant id per Christianas leges licere, cumque dies aliquot iudicij actio suspensa esset, existimarunt videlicet suam se opinionem hominibus probasse. & sane videbatur fore, vt latius serperet illud malum nisi à nostris libro aduersus hæreticos scripto mature occursum esset. Dux quidam hæreticus nostrum sacerdotem rogauit, vt filium catholico ritu baptizaret: significauitque se, translatis ad catholicorum regionem sedibus, in Ecclesiæ veritatem venturum. Alterius item Hæretici, cuius auctoritate in ijs partibus fere nititur hæresis, filia duæ catholicam religionem susceperunt; earum altera etiam in monasterio Deo se dicauit. Hæreticus quidam cū nonnullas disputationes habitas rescriberet, hæresim reliquit, Christi corporis supplicatio solemnī ritu, ac carimonia habita est, sacram hostiam præcedentibus cereis facibus ducentis, quæ res vt catholicis certam fiduciam attulit melius in posterum de religione sperandi, ita hæreticis dolorem inussit incredibilem: ita vt stupore quodam defixi, & spectaculo attoniti hiscere vix auderēt. Quid multa? magna seges ostenditur, nisi messem operariorum paucitas impedierit: nam hæretici nostros plurimum amant, & obseruant; frequentesque custodia caussa in ijs peregrinationibus armati comitantur: aliquando cum hæreticus quidam vnum è nostris sacerdotem iniuriosius acciperet, reliqui gladijs eductis
illius

illius defensionem aduersum hæreticum acriter susceperunt.

Puschianium, quod oppidum in interiore Vulturina positum est, cum vnus de nostris profectus esset, tantum in animis oppidanorum duabus, tribusue habitis concionibus, ardorem excitauit, vt summis precibus contenderent, vt ad ipsos reuerteretur.

